

КАТАЛЬОГ

Видавництва: „Чайка“

Зладив Др. Остап Грицай

КІЇВ · ВІДЕНЬ · ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО „ЧАЙКА“

Слово від Видавництва.

Видавництво „Чайка“ поставило собі завданням, з однієї сторони видавати кращі твори сучасних українських письменників, з другої ж — і то головно! — видаванням добрих українських перекладів визначних оповіданів і драматичних творів з європейських літератур, дібраних фаховими знавцями й попереджених поясняючими, літературно-критичними передмовами, задовольнити вищі домагання українського громадянства що-до лектури й літературної освіти. Зазнайомлення рідного громадянства із світовою літературною творчістю не лишиться без впливу на витворення літературного інтересу й вироблення замилування до красного письменства серед найширших кол нашого громадянства. Таким міркуваннями керувалися основники видавництва „Чайка“, ставлячи головним завданням видавництва видавання „Бібліотеки світових класиків“.

Поширення знання найкращих романів, новель та драм світового письменства — це одно з найважніших завдань видавництва „Чайки“.

Редакція „Бібліотеки світових класиків“ даватиме переклади визначніших творів світової літератури, у першу чергу французької, англійської, німецької, італійської і скандинавських літератур від XVII. ст., друкуючи кілька найвизначніших і найбільш характеристичних творів важніших авторів; — на всякий спосіб не залишатиме уваги таких письменників, що мали вплив на дальший розвиток світового письменства і що їх твори витичували нові напрямки, лягли в основу нових літературних течій.

Маючи це все перед очима, видавництво не жалуватиме ні коштів ні труду, щоб відповісти цьому завданню, яке ставлять до видавництва вимоги сучасної культури.

Видавництво „Чайка“.

Досі появилися ось такі твори:

I. Українські автори.

П. Карманський: „Між рідними в південній Америці“. З передмовою А. Крушельницького. З 16 малюнками, 8⁰, 212 сторін. Ціна 32.000 а. кор., 50 цент.

На цей найновіший твір нашого відомого поета складаються мандрівні записи з приводу його подорожі до українських осель у Бразилії й Аргентині. Значить — записи поета й діяча, тонкої творчої людини і широкого громадянина, перетомленого новітньою культурою Европейця і суспільного організатора свідомого своїх важких завдань. Чи ці протиєнства і суперечності в психіці шановного автора вирівняні в нашім творі всюди, як треба і як годилося б, — про те обширо тут не місце говорити. Поки-що доводиться із цього погляду зазначити тільки те, що відгуки таких суперечностей даються вичувати в нашій книжці доволі часто, через що саме цей твір такий же цікавий і важний для пересічного читача, як і для знавця та дослідника поетичної творчості П. Карманського взагалі. На загал переважає тут усе таки — громадянин і організатор, принайменше всюди там, де наш автор дается захопити стихійним виявом національного почуття в українських поселенців у пралісах Бразилії. І тому всі картини таких великих хвиль пробудження всежертьвенної любові до рідної землі в людей, які тої землі не бачили вже цілими десятиліттями, виходять у нашій книжці прегарно і є в силі захоплювати кожного читача в нас тепер і в майбутнім. Так гарно змалював Карманський картину свого першого реферату в Парані, далі віча в Іваях, в Маршаль Мале, Порто Уніон, Круз Машадо, в Куритибі, в Дорізоні, в Антоніо Олінто, Ірасемі й інше. На окрему згадку заслугує опис вели-

кодного свята в Куритибі, зворушуючий опис національної збірки в Антоніо Олінто, або такі ж зворушуючі малюнки все-національного захоплення в Дорізоні. Разом із цінними, чисто статистичними датами, поданими автором при кожній оселі, творять описи поодиноких віч у ріжких місцевостях Бразилії й Аргентини в цілості культурно-історичний документ першорядної вартості, і тут саме властиве значіння нашої книжки.

Проза Карманського доволі гарна, тут і там поетична. Книжка читається з великим зацікавленням. Принагідні вірші добрі.

Передмова Антона Крушельницького повна глибокого, справді поетичного відчуття.

А. Крушельницький: „Змагання“. Повість. 8⁰, 415 + (1) ст. Ціна 46.800 а. кор., 70 цент.

„Змагання“ — це друга частина з більшого романового циклю нашого автора на овіді галицького життя у воєнній і повоєнній добі. Вступом до цього циклю були авторові повісті: „Як промовить земля“ і „Як пригорне земля“. Перша з них як з ідейного так і з артистичного боку була повна яскравих промахів. Зате ж друга вводить нас уже доволі цікаво в розгар громадянських відносин, витворених у нас війною, — а саме в боротьбу молодого дідича-ідеаліста (Заячківського) з мужиками, які надихалися на російських фронтах духом більшовизму. Правда, як цілість розвбуджує і ця повість критичні сумніви, особливо ж подобою головного героя Заячківського, який і як психольоґічний тип і як майбутній репрезентант основного світогляду нашого роману не поставлений автором відразу рішучо й однозначно (в наслідок хибного заложення в першій частині). Ще найбільше переконуючи змальований тут психольоґічний підклад музичкої боротьби за землю. А повість „Змагання“ розгортає перед нами дальші картини тої боротьби за землю. Але сила слова й малюнку нашого автора росте від сторінки до сторінки. Ця друга частина і з ідейного і з чисто артистичного боку виявляє значний поступ, — означає взагалі в цілій

творчости Антона Крушельницького замітний ступінь розвитку. Автор, правда, вже в повісті „Як пригорне земля“ створив де-кілька сцен, які, ради їх артистичного рівня, можна б порівнювати з кращими картинами в повісті Кобилянської „Земля“: як ось Заячківський раює полем, промінням і природою, як мужики нараджуються, як старий Петро почуває і думає, і кілька інших. Але коли тут час до часу зайвий ретардивний момент надто ускладнює хід подій (Левко) — особливо ж при кінці — а індивідуальність головного героя, Заячківського, засильно залежна від чисто зовнішніх чинників, то повість „Змагання“ виявляє вже краще чергування головних, рішаючих моментів та гострішу релєфність головних героїв і їх однодумців.

Передовсім маємо тут значну кількість щонайздоровіших і найвлучніших думок про найглибші питання нашого громадянського життя. З цього погляду можна з нашого воєнного прово-епічного письменства рівняти з цею повістю А. Крушельницького мало. Особливо ж усе те, що наш автор каже про другого головного героя своєї повісті, посла Лисовського, це просто вражаюча спроба артистичної синтези одної з найбільше типових (відємних) духовостей в історії нашої новітньої національної творчості. І, як така, одна з дуже нечисленних епічних подоб у нашій найновішій повісті, яким треба призвати репрезентативне значіння (чого про подобу Заячківського сказати ніяк не дастися). Хто з наших людей хоче порозуміти гаразд, у чому трагедія безталанного проводу де-яких керманичів національної роботи в Галичині останньої доби, в чому його гріхи і злочини, в чому його невідповідальна, майже ніким непомічувана провина, — той нехай візьме до рук цю повість Крушельницького і нехай читає раз, другий і третій усе те, що наш автор каже тут про вдачу і вчинки пана посла Лисовського. В цій подобі є глибінь національного трагізму і будучий історик культури нашого часу на схилі XIX. ст. не сміє її поминути, бо це вже не простий собі малюнок, але вповні здраматизований живучий тип.

Але не тільки зза цеї подоби аристократичного демократа чи там демократичного аристократа-посла

варта і треба читати цю гарну книгу Крушельницького, від найкращих сторінок якої так і бе на читача жаром крові найглибшого серця, найглибшого сумління народу. Хоч тут і там ще стрічається надто розтягнені, чисто рефлексійні моменти — ось хоч би зараз з початку!, — хоч нема тут ніякої чисто романової дії, хоч розмови вкупі з рефлексійними й резонуючими партіями в колі головних моментів заповняють трохи не $\frac{3}{4}$ частини цілої книжки — зза чого ще багато а-епічної хиткості! — то все таки оконечне враження цього твору Крушельницького додатнє. Картина розмови Заячківського з дружиною про те, чого не добавчуюмо в житті, картина тихого ставу вночі, перші яви Лисовського і його характеристика, сцена охочої праці мужиків на полі Заячківського — з красивою подобою бадьорої Ганни! — візія народнього суду над злими провідниками, сцена творчої праці кооперативних урядовців та сцена між Василем і Лисовським на подвір'ї Народнього Дому, картина зборів членів Повітової Кооперативи, плавба урядової комісії Дністром — це все вартісні малюнки культурно-історичного значіння і престіжу, це не побутовщина, тільки доволі артистичний символ народньої долі в переломовий час нашого національного життя. А притім тут багато відгуків позитивного світогляду автора, бадьоре вірою в життя „*Evviva la vita*“. Цей світогляд автора зазначується при кінці нашої повісті дуже замітно. Ще раз: це цінна книжка.

A. Крушельницький: „Дужим помахом крил“.

Роман. Перший том. 8⁰, I. частина 212 сторін.

Ціна 23.400 а. кор., 35 цент. II. частина 192 сторін. Ціна 23.400 а. кор., 35 цент.

Другий том. 8⁰, I. частина 248 сторін. Ціна 27.000 а. кор., 40 цент. II. частина 252 сторін.

Ціна 27.000 а. кор., 40 цент.

Ці два томи третьої частини воєнного романового циклю А. Крушельницького — це поки-що одинокий у нас письменницький памятник наших визвольних боїв

у Галичині 1918 р. в ширших розмірах. Його наголовок — „Дужим помахом крил“ — це не пуста фраза. Бо цей памятник поставлений автором з таким пієтизмом для національних зусиль, їх героїв та їх окрівавлених могил, з таким захопленням святою національною справою, словом, — таким дужим помахом крил громадянського духа й поетичної уяви, що треба цьому романові Крушельницького призвати значіння історичного документу. Читач так і почуває, як в автора разом з величию і труднощами його артистичного завдання росте спромога поетичного вислову й малюнку. Коли в повісті „Змагання“ подибується ще тут і там місця де-що публіцистичного характеру, мало сконцентровану розливність форми та думок, то роман „Дужим помахом крил“ намагається розкривати перед нами скрізь гостро обрисовані картини подій, руху та переживаного, не тільки говореного життя. Правда, — великий ряд дієвих осіб, що їх автор виводить на овид нашого роману, не виявляє скрізь твердої руки безумовно доцільного проводу автора. Де-які особи з першин частин, — як ось Левко — губляться зовсім. Сам головний герой цілого романового циклю — Заячківський — в романі „Дужим помахом крил“ не грає тої ролі, яка властиво личила б йому відповідно до його поставлення в повісті „Змагання“. Є теж де-кілька інших осіб, які в коло подій нашого роману попадають принагідно, або не виявляють тривкіших, оригінальних обрисів. Так само цілість подій не виявляє скрізь простолінійної перспективи, тільки — тут і там — зигзаї принаїдних епізодів та питомих авторові ретардивних моментів. Та проте всі ці артистичні недостачі, — легко зрозумілі з огляду на великі розміри придуманого малюнку! — все таки не всілі ослабити сильного загального вражіння нашого роману, створеного автором з глибин національного пережиття. Як гасло визвольного бою падає в тихі містечка й села, як воно рвучим вогнем обхоплює жаждущі душі ідеалістів, мрійників волі та горіючі серця молоді, як ця революційно-боєва стихія кипить і шаліє що-раз дужчими хвилями — це все малює Крушельницький з глибоким відчуттям, яке згодом стає пережиттям читача. Що в середовищі львівських боїв автор виводить подобу пок. Дмитра

Вітовського, це власне надає романові закраски історичної, тим більше, що й інші герої тих наших колишніх боїв за Львів, згуртовані довкола Вітовського, відтворені на історичній основі. Малюнки цих індивідуальностей з чисто психольоґічного боку вимагали б рішучо більше диференціації — особливо в напрямі в ід світла до тіней — таксамо як картини членів державного секретаріату та їх ролі проти провідників військових потрібували б здебільшого тонших психольоґічних рисів. Але може саме такі, нештудерні, прості своєю дійсною правдою малюнки зберігають суть історичної дійсності найкраще. І те годиться тут підчеркнути. Зрештою увесь той спосіб, яким Крушельницький зображує нашу останню боротьбу за Львів та наш оконечний відступ, свідчить про таку точність, сумлінність та фактичний труд автора при збиранні, розслідуванні та утрупуванні історичних матеріялів, що приходиться тут іноді думати про документальність малюнків школи Золя. Здалося б більше уподоблювання й менше описування, іноді ж простого реферування, але може не можна забувати, що це в нас перша спроба великого твору на тлі 1918 р. Не так документально, зате ж більше погідно-поетично виходять у нашім романі малюнки провінціональної молоді та її захоплення визвольною боротьбою. Це може наймиліші картинки тут, повні справді молодечого ідеалізму й ентузіазму, кинені на папір та вирисовані автором тримтячою із зворушення і тому трохи хиткою рукою, — особливо в подобах Зосі, Летивітра, Ромка і Юрка — але з таким, сказати б, батьківським теплом поета, що хочеться читачеві до цих його Летивітрів все наново вертати. І так само гарно змальована постать о. Срібллярчука. Як провінційні молоді гімназисти складають присягу, як вони раюють першим крісом, як уперше машерують та уперше співають зажурений Україні, що її розвеселять, — це все намальоване у Крушельницького кохаючою рукою поета і громадянина, свідомого провідника і друга цеї молоді. Таким самим теплим почуванням є овіяні й гарні картини з життя української казарми — ось напр. після наступу на цитаделю! — та українського фронту. Менше геройчно виявляється за те все те, що тут не є вій-

ськовим фронтом і військовою боротьбою, але і в тім напрямі видержує Крушельницький лінію глибшого суспільного малюнку (нарід і наша війна, Лисовський і Заячківський як воєнні діячі).

Словом — це твір, створений автором попри всі недостачі дужим, животворним помахом власної душі і глибоко відчутої душі та трагедії українського народу Галичини. Цим твором — подібно як і повістю „Змагання“ — Крушельницький доказав, що від колишніх своїх промахів у стилі „Як промовить земля“ — він нині дуже далеко. Що він постійно розвивається і що можна від нього надіятися ще кращого. З обговорюеними тут романами став Крушельницький у ряді кращих представників нашої повоєнної романової творчості.

A. Крушельницький: „Орли“. Комедія в чотирьох діях. Друге видання. 8⁰, 266 + (2) ст. Ціна 28.800 а. кор., 45 цент.-

Цей твір — це спроба комедії вищого типу. Ціловид виведених тут автором сцен з громадянського життя на галицькій Україні передвоєнної доби — доволі трагічний. Це, сказати б, гостро сатиричний підсумок темних сторін даного національного середовища: соромного егоїзму, опортунізму, безхарактерності та принаїдної подлости нетямущих т. зв. провідників і такої ж безпросвітньої безхарактерності серед широких мас у народі. Значить, артистичний ідеал нашої комедії — це castigando dicere verum. „Те, що я бачив і в Галичині — пише автор у передмові — і далеко поза межами моєї Галичини на великій Україні, наказує мені поставити перед очі своїм землякам поки-що наше галицьке дзеркало, в яке нехай приглядаються ті, хто будував, буде її стане ще заходиться коло державного будування України“. Завдання, без сумніву, цікаве і з огляду на теперішній момент у нашій історії — двічі важне. Може тому вже Іван Франко в колишній своїй оцінці цеї комедії — написаної ще в р. р. 1905/906, — висловив побажання, щоб вона могла явитися на сцені. Автор резигнує скрізь із дешевеньких жартів наших традиційних сценічних видовищ з їх пя-

ними мужиками й гопаками. Зате ж він з глибин щирого громадянського почування розгортає перед нами в рамках одної провінційної виборчої акції оригінальні картини політичного двобою між двома провінційними кандидатами чи там їх партіями (др. Роговський і о. Карпович). Круг життєвих дій, обхоплений цими картинами, досить широкий, — малюнки чисто громадянського характеру чергуються з малюнками із життя родинного, доповнюють їх та збагачують подобами нових дієвих лиць. Критичний читач не може, правда, не висловити думки, що картина громадянського життя, розмальована тут Крушельницьким, хоч місцями дуже вдатна, то в цілості все таки надто одностороння. Крушельницький був би створив комедійний архітвір, коли б проти політичних газардерів у стилі Роговського й Карповича та їх соромної боротьби стояла ще група свідомих, справді творчих діячів, які кінчили б комедію все таки перемогою громадянської самосвідомості. Тоді такі соціальні страхіття тут, як таємниці адвокатської канцелярії дра Роговського або парохіяльного уряду о. Карповича, стояли б на твердішій основі, їх внутрішня темінь зарисовувалася б на яснім тлі краще, словом — подоби автора зискали б на правді й конечності своєї появи. В тім безпросвітнім хаосі однаке, що його розмалював автор, безліч відемніх рисів вражає вкінці тут і там не як сатира, тільки як карикатура, — і в цім слаба сторона нашої комедії. Цей рис карикатурності визначається іменно в подобі о. Карповича, хоч своюю концепцією це може найвидатніша з усіх тут виведених осіб і мала б усі шанси стати репрезентативним типом у подуманім автором напрямі, коли б малюнок його в цілості не був такий односторонній. А подобі Роговського — і таких типів як Брехер або Лобода — недостає окремішності яркіших індивідуальних рисів, теж особливо тому, що бачиться тут майже виключно риси відемні. З чисто сценічного боку визначається відемно ця обставина, що комедія стоїть здебільшого діяльограмами й розмовами, — иноді цілими сторінками! — а не живою акцією, на яку складалося б певне, точно означене число яв, виведених з льогочною конечністю по строго доцільному пляні цілості. Та при виставі цеї штуки не трудно було б при допомозі доброї режисерії

де-що зредукувати довші діяльоги в користь енергійнішого сконцентрування чисто сценічних картин, яких у комедії Крушельницького немало і яким неможна відмовити сильного драматичного нерву (ось як просто знаменита сцена із слюсарем у канцелярії о. Карповича). Цей твір нашого письменника на всякий випадок цікавий і гідний уваги ширших кол наших читачів, особливо ж ізза щирості свого громадянського духа. І може можна тому висловити думку, що шановний автор помиляється, коли каже в передмові до цеї комедії, що як досі, крім Івана Франка, ніхто не звернув на неї уваги, так і далі громадянство відвертатиметься самовпевнено від картин, виведених у ній. Адже вже як спроба комедії вищого типу заслугує цей твір А. Крушельницького вповні на це, щоб зазнайомився з ним кожний, хто цікавиться новостями нашого письменства, особливо ж в області української драми.

А. Крушельницький: „Трівога“. Драма в трьох діях. Друге, змінене видання. 8⁰, 132 сторін. Ціна 16.200 а. кор., 25 цент.

У своїм першім виданні належала ця драма до слабших творів нашого автора. Трагізм грішної любові між Оленою Верховою і її таємним полюбовником Щербатим змалював Крушельницький спершу більш яскравими ніж артистичними барвами, болючий хаос еротичного шаліття брав верх над передуховленою трагедією справді великого почування. В цім другім виданні однаке бачимо де-які зміни, які доволі додатно зазначуються в ціловиді нашої драми: подих важкого еротизму злагоджений автором тим, що він характери обох головних геройв (Олени й Щербатого) виблиагороднює глибшими, етичними моментами; дикція являється тут більш збалансованою, характеристика спокійніша, хоч усе ще без тої безумовно переконуючої сили, яка є признаком справді драматичних подоб. Все ж таки дастися сказати, що в історії нашої мондерної драми цей твір Крушельницького збереже свою вартість як причинок до розвитку нашої драматичної творчості останньої доби.

Іван А. Крушельницький: „Весняна пісня“.
 (Родавнський рукопис). Поезії. 8⁰, 128 сторін.
 Ціна 14.400 а. кор., 70 цент.

Отся перша збірка ліричних спроб замітна стремлінням автора віддалитися по змозі від звичайних ліричних шаблонів. Тут і там подибуємо зразці дуже сміливих іновацій в римі і в ритміці, в егзотиці мотивів та в довільноти поетичного малюнку. Словом, находимо в нашій збірці завдатки індивідуальності. Поки-що індивідуальності перепоєної ще скрізь трохи студеним культом віртуозної форми і тільки форми — збірка присвячена Г. фон Гофмансталеві! — і культом тонко мрійливої еротики. Тому ідейний зміст сходить тут зусім на друге місце. Але в межах зазначененої спромоги виявляє наш поет багато цікавого таланту, передовсім що-до форми. Стрічаються в нього з цього погляду нові й добреї римі, живе чуття для сміливої ритміки і замітний хист двома-трьома рисами малювати цілі дії. Також картички на пів-егзотичнім тлі („Японський мотив“) вдаються авторові. На загал збірка І. Крушельницького навіть своїми хибами нова й цікава для читача і варта в нас особливо уваги тих, які у своїм незненні найновіших змагань в області нашої ліричної творчості все ще думають, що лірика — це тільки традиційне квіління про осінні смутки тай про нещасне кохання старими як світ ритмами і такими ж римами.

„Весняна пісня“ І. Крушельницького — це зразець чогось нового, хоч іще не гаразд дозрілого.

А. Хомик: „Всесильний долляр“. Оповідання.
 З передовою М. Шапovala. 8⁰, 188 сторін.
 Ціна 19.800 а. кор., 30 цент.

Видання оцеї, одинокої у своїм роді письменницької спадщини незабутнього покійника, це зі сторони видавництва „Чайка“ акт пієтизму, впovні своеї ціли достойний. Адже А. Хомик був свого часу великою письменницькою надією, гостро обрисованою індивідуальністю як письменник і людина. Вистане тільки перечитати зібрани в цім, на жаль, невеличкім томику

фантазії, життєві картини та думки на соціал-революційнім овиді, що їх колись в останній хвилі кинув на папір той вільнодумець, то побачиться, скільки таланту, бистроумності, витонченої духовості та характеру в найглибшім значенні цього слова зійшло з пок. Хомиком у передвчасну могилу. Український письменницький світ повинен привітати появу цього, виготовленого видавництвом „Чайка“ збірного видання письменницької спадщини А. Хомика з як найбільшим заінтересуванням.

С. Черкасенко (П. Стак): „Про що тирса шелестіла“. Трагедія. 8⁰, 170 + (2) сторін. Ціна 18.000 а. кор., 30 цент.

В Черкасенкові треба нині добачувати одного із сучасніших представників придніпрянської поетичної творчості України. Вистане ось перечитати тільки його трагедію на овиді запорожської бувальщини „Про що тирса шелестіла“, то побачиться, що талант Черкасенка видатно розвивається і навіть в області драми дає спроби значної вартості. Те годиться підкреслити тому, що поки-що навіть наші найкращі ліричні таланти наперекір своїм зусиллям не змогли створити справді монументального драматичного твору. Хто з нас не знає драматичних спроб О. Олеся, Л. Українки, або В. Пачовського? Всі вони повні цінних подробиць, усі вони означують менше або більше ступінь вищого розвитку в історії нашої драми, але твору переломового значення між ними немає. Не є таким твором і Черкасенкове „Про що тирса шелестіла“. Та про те ця трагедія має в собі стільки поетичних цінностей — у першу чергу ліричного, а тут і там і строго драматичного характеру, — що треба її в області нашої драми уважати чималим здобутком. Форма цеї драми виявляє доволі щасливе обєднання старого класичного стилю ямбової трагедії з одної, а геройчно-ліричного стилю наших історичних дум з другої сторони і це є чи не найціннішою її прикметою. Особливо ж де-які ліричні партії в нашій драмі — прегарні, майже скрізь без порівняння вдатніші, ніж напр. ліричні партії у драмі „Лісова пісня“ Українки. Так само дуже цінна в нашій драмі характеристика. Вона ніде не оперує шабльо-

нами, добирає здебільшого нових, енергійних, питомо національних рисів і витворює тому ряд справді живих, як з історичного так і з загально-людського погляду цікавих людей (Сірко, Гедз). Характери дужі, суворі й невблагані вдаються при тім Черкасенкові багато краще, ніж духовости ніжні й ідеальні, і може тому сцена козацької наради та чудова сцена писання листу до султана — це картини повні такої природної і жагучої драматичної стихії, що треба їх причислити до найкращого, що створила наша новітня драма. Зате ж багато слабше представляється чисто ідейний бік нашої трагедії. Хоч той світогляд, на якім спирається духовість головного героя (Сірка), в засаді знаменито поставлений і саме на овіді Старого Запоріжжя симпатично новий, то преці його ідейні лінії не закріплені як треба, зза чого внутрішній овід нашої трагедії не має абсолютної переваги над її чисто сценічними видовищами. Дії: Сірко — Роман та Сірко — Оксана не вяжуться із силою безумової драматичної та ідейної послідовності з ціловидом Сіркової духовости як трагічного героя і тут на мою думку причина цього, чому цей Черкасенковий твір мимо своїх пишних аристичних цінностей — особливо ж захоплюючо гарної мови, — все ж таки вершка драматичної штуки не досягає.

(Книжка, 1923. Ч. 1—5.)

С. Черкасенко (П. Стак): „Казка старого млина“. Драма. 8⁰, 138 + (2) сторін. Ціна 16.200 а. кор., 25 цент.

Цікаво поставлена, хоч теж не з усім послідовно переведена — провідна ідея в цій Черкасенковій драмі. Тихомирно-патріярхальному середовищеві старого млина у степу протиставить тут Черкасенко наступ безоглядних сил модерної цивілізації. Представники поступу (інженер Вагнер і його круг) змальовані в порівнянні з представниками середовища старого млина (Маряна і її круг) як чинник ворожий. Вони являються брутальною насилою жорстокої дійсності проти ідилічної казки степового життя, тихим плесом якого не ворував досі розгар ніякої фабричної роботи. Ідея сама дуже гарна і є в нашій драмі цілий ряд сцен великої

поетичної краси, завдяки яким ця драма — як і трагедія „Про що тирса шелестіла“ — читається з неослабаючою цікавістю до самого кінця. Але значним промахом є тут те, що основний конфлікт між ідилою первісного степового життя і жорстокістю духа великоміської фабрики зведений автором кінець-кінців до чисто еротичного конфлікту (Вагнер—Маряна), зза чого ідейна перспектива цеї драми замітно завужується і характеристика головних осіб виходить подекуди загально-типовую (Вагнер—Юрко). Ще найбільше окремішно, найбільше живучу духовість виявляє Маряна, багато краща своєю справді дівочою психікою, ніж химерна Оксана у трагедії „Про що тирса шелестіла“.

(Книжка, 1923. Ч. 1—5.)

**С. Черкасенко (П. Стак): „Твори“, том III.
(Поезії). 8⁰, 238 + (2) сторін. Ціна 27.000
а. кор., 40 цент.**

Від того часу, як у нас мізерні збірки т.зв. ліричних віршів стали рік на рік творити трохи не єдиний доробок в області нашої поезії, — особливо ж в останнім десятилітті до війни, — то українська лірика завдяки всякого роду дебелим ліристам і ліроманам почала поволі сходити до рівня мертвецьких схем, шаблонів і шабльоників. Згодом єдиним сюжетом тих слъзовавих рифмачів ставали весняні захоплення й осінні смутки. Єдиними бездоганними римами зліпки у стилі: „май-край-гай-рай“, „мрії-надії“ або „мука-розпуха“. І єдиною провідною думкою — добути чим скоріш слави українського Байрона або Бодлера. Які наслідки для духового життя і розвитку суспільності їх вічне слезіння, розpacання та проклинання могло б і мусіло мати — тим ці ліристи й ліромани в нас не журяться. Проблем вищого поетичного світогляду не існував для них так само, як не існував для них ні проблем індивідуального стилю, ні проблем індивідуальної, справді творчої форми. Краса ліричного настрою, передуховленого до останніх глибин даного почування, та проте вільного і звабливого мов небесний легіт — ця відвічна краса ліричної пісні — губилася в їх тяжких, пів публіцистичних, пів прозових віршомовах зовсім. Реторичне

пустомельство заступало здебільшого думку, патетичні виклики — почування, а накопичування граматичних римів — форму. Тому такими новими, животворними появами на овиді нашої передвоєнної лірики були справді ліричні, справді виспівані пісні Олеся, гимни Філянського та огністі, мов буровій захоплюючі дзеньки незабутнього Чупринки. Й тому пильніша увага належиться ліричній творчості С. Черкасенка (П. Стакха), зразком якої перед нами видана тут його третя лірична збірка.

Книга доволі обемиста.

Вона обіймає чотирнадцять груп, у цілості 92 вірші — між ними ширші, драматичним ладом розмальовані картини („В низинах“ — нічна фантазія) — та більшу поему „У бурі білій“, на яку складається 27 віршів. Та проте ця обемиста книга, мов на перекір тому, що це сама лірика — читається доволі цікаво. Правда, — надто нового світогляд поета не виявляє, як-що не уважати ідеальною новістю таких вигуків, як у віршах: „Місто рєгочеться, кидає в гору сміхом пожеж...“ („Червоний прапор“, ст. 73.), „Я — капітал...“ (З циклю „Спрут“, ст. 145), або „Без лєгенд, безглуздих мітів...“ („Наше Свято“, ст. 67).

І цілий ряд таких інших, сказати б, чисто партійних віршів. Світогляд нашого поета взагалі — найслабша сторона його артистичної духовости. Це в цілості світогляд людини, якій не достає внутрішньої волі, духового зрівноваження. Черкасенко, правда, трохи не при кожній нагоді прославляє сонце, як свого єдиного бога, як найглибше джерело своєї творчості та як свій найвищий поетичний ідеал (цикль: „Молоде Сонце“). Але цілість його духового овиду доказує, що його пісні про сонце — це здебільшого красна, — щоб не сказати фразеольгійна — реторика, по-за якою справді соняшної, значить гармонійно-визволюючої духовости все-таки — небагато. Бодай поки-що.

Почуваємо тут усе таки, що це не спів вільного духом, тільки мрії поета важко поневоленої нації, який увесь свій світ і щастя добачує у визволенні Рідної України. І мабуть тому всі ті пісні, що присвячені визвольній боротьбі вітчини, виходять у Черкасенка здебільшого переконуючо і справді стихійно, майже

скрізь багато краще, ніж його нещирі і де-що наївні декларації на тему всепролетарського єднання та обурення (у стилі „Отче наш“ та „Селянинові“). Таких віршів, присвячених нещасній Рідній Землі, в нашій збірці доволі багато й де-які з них такі глибокі своїм почуванням, такі майстерні своїм простим і проте стихійно ліричним висловом, що варта ради них перецитати цю книжку Черкасенка раз, другий і десятий...

До тої групи треба зачислити й доволі оригінальні циклі „Весілля“ та „Мари чорного крука“, в яких почувається тут і там вплив Олеся і подекуди Й Шевченка та які проте зберігають окремішність Черкасенкової дикції і лінії. І це саме можна сказати про Черкасенкові еротики, з яких де-які треба без сумніву причислити до кращих у нашій новітній ліриці (нпр. дуже гарне „На горах“ у циклі „Омани“, ст. 155). Так само визначний талант виявляє Черкасенко в ма-люванні природи, яка, правда, не відкриває йому так своїх найглибших красот, як Олесеві або Філянському або Чупринці, але все-таки дуже далеко тут від колишніх лірвацьких шабльонів (особливо в циклю: „Золоті пожари“). Взагалі годиться піднести, що оскільки не брати під увагу хиткості та орнаментальної поверховності червоно-пролетарського світогляду автора — який він зрештою сам у поемі „У бурі білій“ доводить до повного абсурду — то ліричний тип, виявлений Черкасенком, має багато даних на те, щоб стати репрезентативним. Мова в нашого поета свою чистістю гарна, почування й його вислівів здебільшого стихійні, картини повні важкого, темного блиску, домінанта дикції — невмолима, закріплена в собі серйозність. І новість форми зазначується значною скількістю нових римів і елегантною енергією ритмів.

В цілості: Черкасенкова третя книга це — навіть попри свої силувано реторичні партії — далеко не те, що продукували передвоєнні ліричні манеристи. І віденське видавництво „Чайка“ придбало собі нову заслугу, випустивши цю збірку Черкасенка книжкою, яка своїм зовнішнім видом може задоволити навіть дуже вибагливих читачів.

(„Літ. Наук. Вісник“, 1923. Книжка VIII.)

ІІ. Бібліотека світових класиків.

(Переклади з чужих авторів.)

В. Гюго: „Люкреція Ворджія“. Трагедія.

Переклала В. О'Коннор-Вілінська. З передмовою дра Остапа Грицая. 8⁰, XVI + 94 + (2) сторін. Ціна 12.600 а. кор., 20 цент.

Як близькучий зразок драматики Віктора Гюго — та з тим і романтичної французької драми взагалі — належить цей твір до найбільш відомих в європейськім драматичному репертуарі. Тому переклад його являється значним збагаченням нашої перекладної літератури (в області драми), тим більше, що найглибше ество творчості В. Гюго, — того найбільшого поета Франції XIX. ст., — в нас здебільшого невідоме. З того погляду літературно-критична передмова до нашої трагедії пробує познайомити читача близче зі значінням нашого твору в його часі і в теперішності.

Т. Готіє: „Панна де Мопен“. Роман. Переклав

М. Шраг. З передмовою дра Остапа Грицая. Перший том. 8⁰, XX + 262 + (2) сторін. Ціна 32.400 а. кор., 50 цент.

Другий том. 8⁰, 300 сторін. Ціна 34.200 а. кор., 55 цент.

Один з найславніших романів, що їх видало французьке письменство в добі романтизму. Він захоплює читача не тільки незвичайно інтересними подіями, повними романтичного чару, але й прегарними думками про найріжніші питання з області вселюдського життя. Готіє — це наче Оскар Уайлд першої половини XIX. ст., він пориває читача все наново брилянтним дощем своїх парадоксів, афоризмів та поетичних і фільософічних помислів. Переклад цього роману — це діло культурного значіння для кожного письменства.

Ч. Дікенс: „Цвіркун у запічку“. Оповідання.

Переклала др. Надія Суровцова. З передмовою дра Остапа Грицая. 8⁰, XVI + 120 сторін. Ціна 16.200 а. кор., 25 цент.

Хоч великий англійський оповідач добре відомий у нашій перекладній літературі, то цей новий переклад одного з найгарніших оповідань Дікенса привітають українські читачі мабуть дуже радо. Наш новий переклад ріжниться від давніших перекладів „Цвіркуна в запічку“ ще й інструктивною, літературно-історичною передмовою, з якої український читач уперше дізнається про значіння й найглибше ество творчості Дікенса на овиді історичної епохи.

А. Доде: „Сафо“. Роман. Переклав Б. Чорний.

З передм. дра Остапа Грицая. Перший том.

8⁰, XX + 104 ст. Ціна 14.400 а. кор., 25 цент.

Другий том. 8⁰, 120 сторін. Ціна 14.400 а. кор., 25 цент.

Обік Фльобера, Мопасана й Золя являється Альфонс Доде одним з найспосібніших романсієрів Франції у другій половині XIX. ст. В його духовості визначується дуже видатно рис погідної доброти, люблячого співчування з немічними й упослідженими, зза чого де-які критики називають його французьким Дікенсом. Роман „Сафо“ — це один з його найбільш відомих творів. Його змістом є трагічна історія любові між молодим юнаком і старшою вже, зате ж у коханні гаразд досвідною жінкою, яка кінець кінців стає причиною духової руїни молодого героя роману. Майстерський спосіб оповідання Доде привокує увагу читача від сторінки до сторінки що-раз сильніше.

Г. Еберс: „Адріян і Антіної“. Роман. Пере-

клав М. Троцький. З передмовою дра Остапа Грицая. Перший том. 8⁰, XVI + 210 сторін.

Ціна 25.200 а. кор., 40 цент.

Другий том. 8⁰, 248 сторін. Ціна 27.000 а. кор., 40 цент.

Третій том. 8⁰, 256 ст. Ціна 28.800 а. к., 45 цент.

Романи цього німецького оповідача здобули колись європейську славу своїми принадними картинами із життя давньої давнини — особливо старинного Єгипту. Їх перекладано свого часу майже на всі європейські мови, — появився і в нас переклад його роману „*Nomo sum*“. Роман „Адріян і Антіної“ (Цісар) належить до кращих творів нашого автора. Як головних геройів бачимо тут цісаря Адріана і славного своєю красою Бітинійця Антіноя, причім пізнаємо ближче життя і духовість колишньої Александриї.

Г. де Мопасан: „Монт-Оріоль“. Роман. Переклав М. Шраг. З передмовою дра Остапа Грицая. Перший том. 8⁰, XVIII + 174 сторін. Ціна 21.600 а. кор., 30 цент.

Другий том. 8⁰, 180 ст. Ціна 19.800 а. к. 30 цент.

Мопасан, — цей „Шекспір оповідання“, ще дуже мало відомий у широких колах наших читачів. Знаємо його ім'я і де-кілька дрібніших новель, але не знаємо майже нічого про його найкращі й найславніші твори. З уваги на це видавництво „Чайка“ подає оцим переклад Мопасанового роману „Монт-Оріоль“, одного з кращих між більшими творами цього великого письменника. На овіді малої купелевої місцевости змальовує тут Мопасан історію одного кохання з таким поглибленим, з таким всестороннім знанням життя, людей і природи, що читається її зі справжньою насолодою від першої до останньої сторінки. Це архітвір романової психольогії.

Г. де Мопасан: „На воді“. Оповідання. Переклав М. Шраг. З пер. дра Остапа Грицая. 8⁰, XX + 144 ст. Ціна 18.000 а. кор., 30 цент.

Це незвичайно інтересний щоденник одної подорожі Мопасана яхтом по Середземнім морі, важкий як двер-

кало найглибшого духового життя автора. Тому з читачів, хто знає більше трагедію творчості й життя Мопасана в останніх його роках, — про це дізнається читач із передмови, — дуже цікаво стежити на сторінках цього щоденника за найтайнішими проявами страждучого духа поета й людини. А попри це захоплює тут читача таке багатство найоригінальніших думок про найріжніші питання людського життя, що просто почувався охоту записувати кожне слово цієї книжки як зразки своєрідного поетично-філософічного світогляду.

A. Мюссе: „Андреа дель Сарто“. Драма.

Переклав С. Пащенко. З передовою дра Остапа Грицая. 8⁰, VIII + 91 + (1) сторін. Ціна 12.600 а. кор., 20 цент.

Імя А. Мюссе як поета відоме в цілім світі, — та проте його найвизначніші твори — так само як і твори великого Віктора Гюго — українським читачам мало відомі. Тому обидва переклади з Мюссе, випущені видавництвом „Чайка“, являються дуже побажаним вкладом у ряд українських перекладів з французького письменства, того найбільше впливового європейського письменства, починаючи від XVII. ст. Драма „Андреа дель Сарто“ Мюссе належить до більше знаменних творів цього поета; про артистичну індивідуальність якого дізнається читач основніше з передмови.

A. Мюссе: „Тішіянів син“. Оповідання. Переклав С. Пащенко. З передовою дра Остапа Грицая. 8⁰, XII + 79 + (1) сторін. Ціна 10.800 а. кор., 20 цент.

Це гарне оповідання розкриває перед читачем цікаві картини з життя артистів в часі італійського Ренесансу. Довша передмова подає історично-критичну характеристику цілої епохи, з якої вийшла творчість передових поетів новітньої Франції, зза чого вона є важним доповненням до передмови в „Андреа дель Сарто“.

Стен达尔: „Абатеса ді Кастро“. Оповідання.

Переклав С. Пащенко. З передмовою дра Остапа Грицая. 8⁰, XVI + 160 сторін. Ціна 19.500 а. кор., 30 цент.

Стен达尔 — один з найбільших письменників, що їх видала Франція епохи Наполеона I. Його (хоч і нечисленні) твори — романи й новелі — відограли значну роль в розвитку як французької так і загально-європейської прозової епіки у продовж XIX. ст. і вони в Європі відомі кожній освіченій людині. Особливо ж прекрасні новелі Стендаля, з яких видавництво „Чайка“ подає поки-що два зразки: „Абатеса ді Кастро“ та „Ченчі“. Найважніші артистичні прикмети цих обох творів та цілої творчості Стендаля ясне обширно передмова.

Стен达尔: „Ченчі“. Оповідання. Пер. С. Пащенко. З передмовою дра Остапа Грицая. 8⁰, XII + 56 ст. Ціна 7.200 а. кор., 12 цент.

Як „Абатеса ді Кастро“ так і оповідання „Ченчі“ змальовує таємничі принади та жорстокі страхіття епохи Ренесансу. Події, описані тут, належать до найцікавіших в історії Італії. Обидва ті оповідання мають велику культурно-історичну стійність тим, що зложені автором вірно на основі тогочасних літописних грамот.

Л. Толстой: „На кожний день“. Переклав В. Тюлюпа. Частина I. 8⁰, 100 сторін. Ціна 12.600 а. кор., 20 цент.

Ч. II. 8⁰, 96 стор. Ціна 10.800 а. кор., 20 цент.

Ч. III. 8⁰, 104 стор. Ціна 12.600 а. кор., 20 цент.

В цілості це своїм змістом просто дорогоцінна книга. На неї складаються думки, записи й спостережання, списувані Толстим при читанні визначних творів світового письменства, найріжнороднішого змісту та напрямку, але з особливою увагою на один ідеал: ідеал видосконалення людини. Так чуємо тут про те най-

кращі вислови письменників і фільософів Сходу й Заходу, починаючи від Конфуція і Ляо-Тсе, кінчаючи духовими величами нашого часу й самим Толстим, який час до часу проголошує глибокі слова своєї власної мудрости. Ця чудова книга повна життєво-морального духа в найкращім значенні цього слова; вона розважає душу та вчить так багато, що треба справді читати її щодня, щоб присвоїти собі її багатство.

Г. Фльобер: „Салямбо“. Роман. Переклав В. Чорний. З передовою дра Остапа Грицая.

Перший том. 8⁰, VI + 154 сторін. Ціна 18.000 а. кор., 30 цент.

Другий том. 8⁰, 140 сторін. Ціна 16.200 а. кор., 25 цент.

Третій том. 8⁰, 140 сторін. Ціна 16.200 а. кор., 25 цент.

„Салямбо“ — це один з передових творів в області європейського історичного роману, появя якого була епохальним явищем в історії світового письменства. Розмальовані в ньому картини з історії старинної Карthagіни, яку Фльобер розсліджував на місці два роки, такі могутні своєю силою, красою і правдою, що потрясають до глибини душі і вчать читача більше, ніж цілі томи сухої історії. Цей роман перекладено на всі культурні мови. Тому поданий тут переклад на українську мову являється цінним здобутком в області нашого перекладного письменства. Не повинно в нас бути ні одної освіченої людини, яка не читала б „Салямбо“ Фльобера.

III. „Українській дитині“.

Книжечки для дітей. 4⁰.

під редакцію АНТОНА КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО.

1. „Лісовий царь Ох“. Народна казка. 24 стор. З 5 образками і з кольоровими малюнками Юрка Русова. Ціна 10.500 а. к., 18 цент.
2. „Злидні“. Народна казка. 12 стор. З 5 кольоровими малюнками Юрка Вовка. Ціна 6.000 а. к., 10 цент.
3. „Царь Лев“. Народна казка. 32 стор. З 29 малюнками (в 2 кольори) Олени Кульчицької. Ціна 12.500 а. к., 20 цент.
4. „Хатка в лісі“. Народна казка. 16 стор. З 6 кольор. малюнками Юрка Вовка. 8.000 а. к., 12 цент.
5. О. Олесь: „Рак рибалка“. Поезії. 16 стор. З 6 образками і 5 кольоровими малюнками Юрка Вовка. Ціна 8.000 а. к., 12 цент.
6. „Царенко і змій“. Народна казка. 32 стор. З 6 кольор. мал. Юрка Вовка. Ціна 12.500 а. к., 20 цент.
7. О. Олесь: „Вовчена“. Поезії. З 2 образками і 4 кольор. мал. Юрка Вовка. Ціна 8.000 а. к., 12 цент.
8. „Про морського царя й його дочок“. Народна казка. 20 стор. З 5 кольоровими малюнками Юрка Вовка. Ціна 10.000 а. к., 15 цент.
9. О. Олесь: „Іменини“. Поезії. 16 стор. З 2 образками і 3 кольоровими малюнками Юрка Вовка. Ціна 8.000 а. к., 12 цент.
10. „Царевич Яків“. Народна казка. 32 стор. З 9 кольор. мал. Юрка Вовка. Ціна 12.500 а. к., 20 цент.
11. О. Олесь: „Ялинка“. Поезії. 16 стор. З 4 образками і 4 кольор. мал. Юрка Вовка. Ціна 8.000 а. к., 12 цент.
12. О. Олесь: „Поєдинок“. Поезії. 16 стор. З 4 образками і 4 кольоровими малюнками Юрка Вовка. Ціна 8.000 а. к., 12 цент.

Друкуються або приготовляються до видання ось такі твори:

Українське письменство:

- О. Грицай:** „Новелі“.
— „Критичні студії з новітнього письменства“.
А. Крушельницький: „Дужим помахом крил“. III том.

Світове письменство:

1. Англійська література.

- Дж. Г. льорд Байрон:** „Сарданапаль“. Трагедія. З передмовою про Байрона і байронізм в європейськім письменстві XIX. ст.
- Е. Бульвер:** „Останні дні Помпей“. Роман. З передмовою про психольогію античного життя в романовім письменстві новітньої доби.
- Г. Д. Велз:** „Машина часу“. Роман. З передмовою про модерний природописний роман.
- Ч. Дікенс:** „Ліондонські нариси“. З передмовою про значіння Дікенсової творчості для вселюдської етики.
- О. Гольдсміт:** „Душпастир з Векфільду“. Роман. З передмовою про класичний роман в Англії.
- В. Ірвінг:** „Альгамбра“. Нариси. З передмовою про романову школу Вальтера Скота в Англії.
- Ч. Кінгслей:** „Гіпатія“. Роман. З передмовою про античний роман в європейській літературі.
- Дж. Мередіт:** „Трагічні комедіянти“. Роман. З передмовою про Мередітову романову творчість.

- A. Редкліф:** „**Оповідання про ліс**“. Роман. З передмовою про фантастичний роман у світовій літературі.
- C. Річардзен, Т. Смолет і Г. Фільдінг:** „**Вибір з їх творів**“. З передмовою про початки новітнього англійського роману та його вплив на сучасну європейську творчість.
- B. Снот:** „**Айвенго**“. Роман. З передмовою про життя і творчість В. Скота.
- „**Кенілворт**“. Роман. З передмовою про історичний овід цього оповідання.
- L. Стерн:** „**Чутлива мандрівка крізь Францію та Італію**“. Оповідання. З передмовою про автора та його твори.
- O. Уайлд:** „**З тюремного записника**“. З передмовою про життя Оскара Уайлльда.
- „**Портрет Доріяна Грієя**“. З передмовою про літературну творчість Оскара Уайлльда.
- P. Б. Шелі:** „**Родина Ченчі**“. Трагедія в 5 діях. З передмовою про життя і творчість поета.

2. Німецька література.

- B. Аленсіс:** „**Вибір із творів**“. З передмовою про романову школу Вальтера Скота в Німеччині.
- L. Берне:** „**Студії та нариси**“. З передмовою про значіння Берне в новітнім письменстві.
- G. Гайне:** „**Вибір із прози**“. З критично-історичною студією про Гайне як поета, письменника і людину.
- I. Г. Гердер:** „**Вибір із творів**“. З передмовою про життя і творчість письменника.
- P. Гайзе:** „**Новелі**“. З передмовою про модерну німецьку новелю.
- E. Т. А. Гофман:** „**Новелі**“. З передмовою про письменницьку діяльність Гофмана.
- Й. В. Гете:** „**Вибір із прози**“. З передмовою про значіння Гете у світовім письменстві.
- M. Ебнер-Ешенбах:** „**Новелі**“. З передмовою про німецьку письменницьку творчість в Австрії.

- Жан Поль** (Ріхтер, І. П.): „Думки про життя, людей і творчість“. З передмовою про письменницьку діяльність Ріхтера.
- Г. Зудерман**: „Весілля Йолянти“. Новеля. З передмовою про початки німецької письменницької модерни.
- Г. Келлер**: „Новелі“. З передмовою про швейцарську школу поетів у німецькім письменстві.
- Г. Кляйст**: „Михайло Кольгас“. Оповідання. З передмовою про новелістичну творчість у добі німецького романтизму.
- „Германовий бій“ (Hermannsschlacht). Трагедія в 5 діях. З передмовою про драматичну творчість Кляйста.
- Г. Е. Лессінг**: „Вибір з критичних творів“. З передмовою про історію літературно-критичних дослідів.
- „Натаан-мудрець“. Драма в 5 діях. З передмовою про драматичну творчість Лессінга.
- Марліт** (Йон, Евгенія): „Таємниця старої мамзель“. Роман. З передмовою про жіночу творчість у німецькім письменстві.
- П. Розегер**: „Лісові оповідання“. З передмовою про письменницьку творчість Розегера.
- Т. Фонтан**: „L'Adultera“. Новеля. З передмовою про новітній німецький роман.
- Ф. Шіллер**: „Феско“. Трагедія в 5 діях. З передмовою про творчість Шіллера.
- Ф. Шпільгаен**: „Новелі“. З передмовою про німецький роман в 1855—1870 рр.

3. Голяндська література.

- Л. Куперус**: „Елягабаль“. Роман. З передмовою про голяндських оповідачів.
- Мультатулі** (Декер, Едвард): „Нариси та оповідання“. З передмовою про голяндське письменство до Мультатулі.

4. Скандинавська література.

- Г. Банг**: „Її величність“. Оповідання. З передмовою про життя і творчість письменника.

- Б.** **Бернзон:** „Новелі“. З передмовою про значіння Бернзона в новітнім письменстві.
З. **Лягерлєф:** „Вибір із творів“. З передмовою про творчість письменниці.

Скандинавські оповідачі. (Збірка оповідань ось таких авторів: А. Кілянд, А. Гарборг, П. Гальстрем, П. Нанзен, Г. Драхман, М. Торезен, І. Гаерстам і В. Гайденстам.) З томи. З передмовою про скандинавські літератури.

- А.** **Стріндберг:** „Вибір із прози“. З передмовою про Стріндберга і скандинавську драму.
Е. **П. Якобзен:** „Марія Груббе“. Історичний роман. З передмовою про історичний роман у скандинавськім письменстві.

5. Французька література.

- Г.** **Бальзак:** „Батько Горіо“. Роман. З передмовою про романову творчість Бальзака на овіді його епохи.
— „Княгиня Лянже“. Новеля. З передмовою про Бальзака як уподобника жінок.
Ф. **Вольтер:** „Кандід або найкращий з усіх світів“. З передмовою про значіння Вольтера як одного з творців новітньої духовості.
Й. **А. Гобіно:** „Вибір із прози“ (головно з творів: „Азійські новелі“ та „Ренесанс“). З передмовою про твори та значіння Гобіно.
Д. **Дідеро:** „Черниця“ (La Religieuse). Роман. З пер. про літературні напрями в передреволюційній Франції в звязку з історією „Великої Енциклопедії“.
О. **Дюма sen.:** „Три мушкетери“. З передмовою про історичні романи Дюма у відношенні до романової школи В. Скота.
Е. **Золя:** Новелі: „Нанта“, „Наступ на млин“ і де-що з „Оповідань для Ніон“. З передмовою про значіння романової творчості Золя для світового письменства.
— „Рим“. Роман з трильогії „Три міста“. З передмовою про оконечні висліди світогляду Золя.
А. **Р. Лесаж:** „Кривий чорт“. Роман. З передмовою про початки класичного французького роману.

- П.** Меріме: Новелі „Венус із Іль“, „Привид Карла IX.“ і „Етрурійська ваза“. З передмовою про творчість Меріме.
- Ш.** Монтесніє: „Перські листи“. (У виборі.) З передмовою про значіння творчості Монтесніє в передреволюційній добі.
- Е.** Оніє: „Родина Фуршанбо“. З передмовою про французьку драму в XIX. ст.
- А.** Ф. Прево д'Ексіль: „Манон Леско“. Оповідання. З передмовою про французьку новелю у XVIII. ст.
- Ж.** Расін: „Федра“. Трагедія в 5 діях. З передмовою про класичну драму Французів.
- Ж. Ж. Руссо:** „Вибір із творів“ (головно з романів: „Юлія“ і „Еміль“ та з книг: „Мрії самотного мандрівника“ та „Моя сповідь“). З пер. про життя і творчість Руссо зі становища новітньої культури.
- Ж.** Санд: „Індіана“. З передмовою про жіночу творчість у світовім письменстві.
- Б.** Сен-П'єр: „Павло та Віржінія“. Оповідання. З передм. про екзотичні мотиви у світовім письменстві.
- А.Л. Ж.** Сталь-Гольштайн: „Вибір із творів“ (головно з „Корінна“ і „Німеччина“). З пер. про ролю авторки у французькім письменстві доби I-ого ціарства.
- К.** Тіліє: „Мій дядько Бенямин“. Гумористичний роман. З передмовою про гумористичний роман у світовім письменстві.
- Г.** Фльобер: „Три оповідання“ („Легенда про св. Юліана“, „Геродіяд“ і „Нехитре серце“). З передмовою про Фльобера як людину, письменника та артиста.
- Ф.** Р. Шатобріян: „Аталя“, „Рене“ і „Останній з роду Абенцераїв“. Оповідання. З передмовою про перші почини французької романтики.

6. Італійська література.

- В.** Альфієрі: „Філіп II.“ Трагедія в 5 діях. З передмовою про класичну драму в італійській літературі.
- Г.** Д'Анунчіо: „Тріумф смерти“. Роман. З передмовою про романову творчість Д'Анунчіо.

- К.** Гольдоні: „Цікаві жінки“. Комедія в 3 діях. З передмовою про італійську комедію.
- Г.** Деледда: „Новелі“. З передмовою про творчість цієї письменниці.
- Г.** Кастьельнуово: „Новелі“. З передмовою про новітню італійську новелю.
- А.** Манzonі: „Заручені“ (Promessi Sposi). Історичний роман. З передмовою про школу Вальтера Скота в Італії.
- С.** Пелліно: „Моя тюрма“. Спогади. З передмовою про політичних мучеників серед представників світового письменства.
- М.** Серао: „Addio amore“. Роман. З передмовою про італійський суспільний роман у XIX. ст.
- А.** Фогаззаро: „Таємниця поета“. Роман. З передмовою про творчість Фогаззаро.

7. Еспанська література.

- Д. П. де Аляркон:** „Капітан Венено“. Новеля. З передмовою про еспанських новелістів новішої доби.
- Ф. Кабаллеро:** „Оповідання“. З передмовою про еспанську літературу в XIX. ст.
- П. Кальдерон:** „Обожання хреста“. Драма в 3 діях. З передмовою про класичну драму Еспанії.
- Х. Валера:** „Пепіта Хіменець“. Роман. З передмовою про еспанський роман у XIX. ст.
- Льопе де Вега:** „Рабиня свого любка“. Комедія в 3 діях. З передмовою про творчість і значіння автора.

8. Португальська література.

- Альмейда-Гаррет:** „Чернець із Сантарем“. Роман. З передмовою про португальську літературу до і після Камоенша.

9. Російська література.

- Л. Толстой:** „На қожний день“. Томи IV—XII.
- І. Тургенев:** „Записки мисливця“. Оповідання. З передмовою про життя і творчість Тургенєва.
-

*Ціни подані в австрійських коронах і
американських долярах, loco Віденсь без
пересилки. — При книгарських замов-
леннях звичайний книгарський опуст*

---

*Книжки, що їх вичислено в цьому
катальозі, можна набувати в кож-
ній українській книгарні або просто
у видавництві „Чайка“*

*Адреса видавництва:
VERLAG „TSCHAJKA“
Wien V, Nikolsdorfergasse 7—11*

З друкарні Христофа Райсера Синів у Відні

